СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 136. Джерзі Сити, Н. Дж., середа, 14-го червня 1939. No. 136. Jersey City, N. J., Wednesday, June 14, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

БЕРЕМО ГРОМАДНУ УЧАСТЬ В УКРАЇНСЬКІМ ДНІ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ В НЮ ЙОРКУ В НЕДІЛЮ, 18. ЧЕРВНЯ 1939 РОКУ. УКРАЇНЦІ З ЦІЛОЇ АМЕРИКИ ЗАМАНІФЕСТУЮТЬ У ТОЙ ДЕНЬ КУЛЬТУРНИМ ВИСТУПОМ ВІКОВІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ДО ПОСТУПУ І ВОЛІ.

ҐЕНЕРАЛЬНА ПРОБА ХОРУ НА СВІТОВУ ВИСТАВУ

ДЖЕРЗІ СИТІ. — Минулої неділі відбулася в Українськім Народнім Домі в Джерзі Сити ґенеральна проба того хору, що буде співати найближчої неділі на Світовій Виставі в Ню Йорку. Усіх співаків було коло 500. Вони чудово співали добірні українські пісні під проводом головного дириґента, професора Кошиця. Професор Кошиць і його співробітники поклали чимало труду в підготові цього хору, але не даром. Поодинокі дириґенти, як заявив проф. Кошиць, виконали свою роботу задовільно. Можна мати повну надію, що наш виступ на згаданій виставі вийде досконало.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАКЛИКАЄ ДО МОРАЛЬНОЇ ГОТОВОСТИ.

ВЕСТ ПОЙНТ (Ню Йорк). — Президент Рузвелт виголосив перед абсольвентами військової академії промову, в якій закликав будучих старшин американської армії, щоби були духово готові на всяку можливість. Президент говорив, що останні політичні події в Европі наглядно показали, яка доля очікує ті нації, що безборонні. Тому Америка мусить збροїтись і творити силу. Але та сила міститься не лише в самій зброї, але також у моральних цінностях, в дисципліні. Америка хоче миру, говорив він, але хай її миролюбности ніхто не бере як знак слабости.

НАСЛІДКИ РОБОТИ КОМУНІСТІВ.

ВАШИНҐТОН. — Після провірки комуністичної діяльности в Воркерс Елайенс і після впевнення, що там панівну силу мають комуністи, що провадять перевертну роботу, конґресовий комітет засобів зголосив проєкт видатків на „Доблю Пі Ей", у якому виразно вістря звертає проти згаданого Воркерс Елайенс. Не лиш обмежено гроші на будівляні проєкти, але поручається в законопроєкті, щоб усі робітники, що працювали на „Доблю Пі Ей" поверх 18 місяців, були зняті з роботи на 60 днів. Опісля вони зможуть знов подаватись на працю. В той спосіб конґресовий комітет думає зломати силу Воркерс Елайенс, яка своїм членам запевняє сталу працю в „Доблю Пі Ей". По першім липня кожний працюючий на Доблю Пі Ей змушений буде працювати 130 годин місячно, щоб дістати повну заплату. Законопроєкт також передбачає припинення федеральної піддержки федеральному театральному проєктові. Загальна сума на Доблю Пі Ей виносилаб 1,477 міліонів долярів. Та сума одобрена президентом.

ВЕЛИКА СПЕКА В СТЕЙТІ НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — В стейті Ню Йорк і в сусідніх стейтах уже від довшого часу панує велика спека і посуха. Від 1903 року ці околиці не памятають такої посухи в тій порі. Внаслідок цеї посухи збіжжя, овочі і ярина дуже потерпіли. Якщо в найближчих днях не буде дощу, то цьогорічний фармерський збір буде дуже вбогий й наступить недобір. Кліматичні стації не передбачають скорих дощів.

ЮВИЛЕЙ БЕЙЗБОЛОВОЇ ГРИ.

КУПЕРСТАВН (Ню Йорк). — Тут відбулась велика парада у звязку з 100-літнім ювилеєм улюбленої американської спортової гри, бейзболу. Сто літ тому Абнер Доблдей придумав ту гру і, зачеркнувши палицею потрібні лінії, перший раз почав із своїми приятелями її грати. Скоро вона поширилась на цілу Америку і стала американською національною грою. На ювилейній параді був головний почтмайстер Фарлі, який у тому місті відкрив бейзболовий музей.

НОРМАН ТОМАС ГОВОРИТЬ У ДЖЕРЗІ СИТІ.

ДЖЕРЗІ СИТІ. — Соціялістичний провідник Норман Томас без проволоки скористав з рішення Найвищочо Суду, який осудив заборону посадника Гейґа влаштовувати прилюдні віча соціялістичними провідникам і орґанізаторам К.П.О., і влаштував тепер у тім місті масове віче. Посадник Гейґ тим разом рішив не спинювати віча, а навіть дав належну поліційну охорону. Приявних слухачів було коло 5,000. Все відбулось у порядку, тільки під кінець юрба людей напала на Нормана Томаса і його товаришів, та хотіла його потурбувати.

ВИСЕЛИЛИ СВЯЩЕНИКА З ПРИКОРДОННОЇ СМУГИ.

Повітове староство в Турці виселило о. Осипа Бадана, греко-католицького пароха з Завадки, пов. Турка. Причиною виселення було нельояльне становище виселеного до польської держави і державної влади. О. Бадана засудив суд на гривну 100 зл. з заміною на 2 тижні арешту за невідповідну поведінку в церкві підчас державного свята 11. листопаду м. р.

СОВЄТИ ПРО КАНАЛ МІЖ ЧОРНИМ І БАЛТІЙСЬКИМ МОРЕМ.

Московська „Правда" помістила коротку вступну статтю з мапкою у справі будови каналу в Польщі між Чорним і Балтійським морем. Автор статі підкреслює, що у хвилині, коли Польща ще навіть не приступила до будови свого каналу, Німеччина устійнила вже, що в 1942 році закінчить будову велитенського водного шляху, що получить Штетін з Чорним морем.

ПРИСУД У КОМУНІСТИЧНОМУ ПРОЦЕСІ.

В 1934 р. невідомі злодії вкрали машину до писання з канцелярії адвоката д-ра Петра Гнатюка в Дрогобичі. Слідство виявило, що машину вкрали комуністи, які писали на ній летючки. Тепер на лаві підсудних засіли: 25-літній Л. Патрих, 19-літній І. Патрих і 26-літній С. Рухман. Трибунал окружного суду з Самбора на виїзній сесії у Дрогобичі засудив Л. Патриха на 4 роки вязниці, а двох дальших підсудних увільнив від вини і кари.

ЛІКВІДАЦІЯ КОМІСІЇ ДЛЯ ПЕРЕКЛАДУ СВ. ПИСЬМА УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.

Луцький „Шлях" (орґан т-ва ім. митрополита П. Могили в Луцьку) в ч. 4. (за квітень) повідомляє:

„При українському Науковому Інституті у Варшаві провадила від довшого часу свої праці під головуванням Його Блаженства Митрополита Діонисія Комісія Перекладу Святого Письма й Богослужебних Кних. Заступником голови був директор Інституту проф. О. Лотоцький.

У звязку з виходом з Укр. Наукового Інституту проф. О. Лотоцького, Його Блаженство Митрополит Діонисій також склав свої обовязки, як голова Комісії. Таким чином Комісія фактично припинила своє існування.

Відбилося це й на існуванні Підкомісії, що працювала в Луцьку під головуванням Преосвященного Полікарпа, єпископа Луцького.

2. березня б. р. відбулося ліквідаційне засідання Підкомісії".

САМОГУБСТВО СЛУЖНИЦІ З ДИПЛЬОМОМ ВИСОКОЇ ШКОЛИ.

У Варшаві скінчила самогубством 23-літня Марта Ульчицька, яка отруїлася світляним ґазом. Ульчицька скінчила минулого року Головну Школу Сільського Господарства з інжинірським дипльомом. Тому, що не могла ніде знайти праці, пішла на службу. Тому, що по довгих розшуках не могла знайти для себе відповіднішої праці, зневірена, відібрала собі життя.

ДОБУВАЮТЬ ЗАТОПЛЕНІ КОРАБЛІ.

Совєтський уряд задумує видобути в 1939 р. кілька затоплених кораблів. І так, на Чорному морі задумують видобути корабель „Патаґонія" і „Сербія", що їх затоплено разом з чорноморською ескадрою підчас революції, та мінолов „Живучий". На Каспійськім морі задумують видобути корабель „Варатан", недалеко Сталінграду 7 інших кораблів. На Балтійськім морі видобудуть корабель „Донець".

РАДІОВА ПАЛАТА В ТОКІЙО.

Щойно по 7 роках закінчило японське радіо будову нової 7-поверхової палати радія. Правда, ця будівля є трохи менша від нюйорського Радіо-Сити, має одначе багато найновіших уладжень. Між іншими має 16 студій з найкращою звуковою ізоляцією та рухомі підлоги. Найбільшим приміщенням є концертова саля, яка займає третій, четвертий та пятий поверх. Вона може помістити орхестру у повному складі та кількасот слухачів. Є там спеціяльні студії виключно для японської музики, для легкої музики та для сольових виступів і студіо для звітодавців.

БУДОВА ВЕЛИКОГО МОСТА НА ДНІПРІ.

В Києві приступили до будови великого моста на Дніпрі, що получить Київ з новозбудованою по лівім боці Дніпра промисловою дільницею. В цій дільниці приміщені всі найбільші промислові фабрики Києва.

ЗГАДУЮТЬ ПРО ПОЛЬСЬКИЙ ТЕРОР НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

ЛОНДОН. — Кореспонденти з Польщі натякають, що на українських землях під Польщею зачалась хвиля нових переслідувань українців.

ЗА БОЖИЙ ДІМ.

ЛЬВІВ. — Польська Аґенція Телеґрафічна подає, що в Кузьміні, повіт Добромиль, прийшло до кривавої сутички між польською жандармерією і населенням. Були ранені. Причиною сутички була — українська церква. Польська влада скріпила постерунок жандармерії.

РЯТУЮТЬ ПОЛЬЩУ ПРИСУДАМИ.

ЛУЦЬК (Волинь). — Польський суд засудив 9 українців села Богушівки на тюремні кари від 2 до 7 років за „протидержавну діяльність".

РІВНЕ (Волинь). — У процесі проти 22 українців і українок, обвинувачених за приналежність до Орґанізації Українських Націоналістів, засуджено 19 осіб на кару від 2 до 12 років.

БЕРЕЖАНИ (Галичина). — Під замітом переводження збірки на бойовий фонд О.У.Н. і складання жертв на цей фонд станули перед польським судом 4 підсудні, з яких засуджено Івана Луцева на 18 місяців тюрми.

БЕРЕЖАНИ. — За приналежність до О.У.Н. засуджено: Василя Зазулю на рік вязниці, Миколу Манюха на 2 роки, Осипа Лашту на 3 роки, а Василя Кубрака на приміщення в домі поправи.

СТРІЛЯЮТЬ ДО ПРОСВІТЯН.

ЛЬВІВ. — Українська преса доносить щораз більше випадків убивств чи пострілів просвітянських українських робітників з боку польських „замаховців". І так „Новий Час" з 31. травня подає, що в Долині, чортківського повіту, невідомий „замаховець" стрілив двічі крізь вікно до 18-літнього Петра Гуцала, сина Степана, в хвилині, коли він читав в хаті книжку. П. Гуцало це молодий діяч, бібліотекар і провідник самоосвітнього кружка при читальні „Просвіти" в Долині. Вночі 24. травня невідомий замаховець" стрілив з револьверу крізь вікно до хати Григорія Бойка в Молошковичах, яворівського повіту. Куля поранила присутнього в хаті 24-літнього Василя Ухача, якого перевезли до шпиталю у Львові.

З ВАРШАВИ ПРО ГІТЛЄРА, УКРАЇНУ І УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ.

ВАРШАВА. — Аґенція Гаваса подає на підставі інформацій, які дістала у Варшаві, що німецький уряд знову зачав акцію за незалежність українських земель у Польщі і Совєтах. Польські урядові джерела подають далі, що Німеччина призначила на ту акцію великі суми грошей і віддала їх до диспозиції українських ґруп у Канаді й Злучених Державах. Зокрема ті джерела підкреслюють, що німецький уряд заграничних справ переслав до Злучених Держав і Канади фонди на пропаґанду серед української людности за гетьмана Скоропадського, що то був поставлений свого часу німецькою владою на гетьмана України. Часопис „А.Б.Ц." доносить, що 8. червня відбулася в німецькім міністерстві заграничних справ конференція з представниками ріжних українських уґруповань. У тій конференції взяли між іншими участь також президент Карпатської України о. Волошин і міністри Юліян Ревай та Степан Клочурак. Польська ґазета далі подає, що внаслідок цієї конференції буде призначення більшої суми грошей на пропаґанду в Польщі й у Совєтах. Згідно з пляном, має відійти о. Волошин на Словаччину для зорґанізування цього руху. А Ревай і Клочурак мають працювати в Чехії і на Мораві в поближжі „Малопольскі Всходней". Телеґрама Гаваса пригадує гетьманування Скоропадського і його 20-літній побут у Берліні та подорож його сина Данила до Злучених Держав і Канади в цілі скріплення серед іміґрації українського незалежницького руху. Часопис „А.Б.Ц." остерігає польський загал перед новим незалежницьким українським рухом у „Малопольсце Всходнєй" і дораджує добре тепер над ним слідити. При кінці зазначує, що університетська влада у Львові припинила на 6 місяців діяльність усіх українських студенських товариств за нелеґальну політичну діяльність.

ВІДПОЧИНОК ПО ПРИВІТАХ.

Як нарешті скінчилися привитання, король Юрій і королева Єлисавета могли відпочити на приватнім маєтку президента Рузвелта в Гайд Парку, Ню Йорк. На ґанку палати сидять: пані Рузвелтова, жінка президента; король; пані Рузвелтова, мати президента; королева; президент Рузвелт.

"SVOBODA" (LIBERTY),
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

У Канаді нале ть посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯКИМ ПРАВОМ?

На домагання представника большевицької Росії в Лізі Націй секретаріят Ліґи Націй опублікував цими днями текст телеґрами, що її вже майже місяць тому вислав до ради Ліґи Націй Едвард Бенеш, бувший президент Чехословаччини, в справі анексії Чехословаччини.

Цю телеґраму вже раз пробував витягнути на публичне засідання ради Ліґи Націй представник Росії, але ґенеральний секретар Ліґи спротивився читанню телеґрами на раді Ліґи на тій основі, що Бенеш писав цю телеґраму не як президент Чехословаччини, але як приватна людина. Як відомо, на цій самій основі Ліґа Націй відкидала вже нераз ріжні українські протести, що походили від колишніх голов українських урядів, нині не признаних Ліґою. Коли тепер, не зважаючи на це, дається офіціяльне признання Ліґи Націй для одержання такого протесту, то видно, що тепер це, колись загально признане правило Ліґи Націй поломано в користь „фаворита”.

Бенеш підносить протест проти нарушення прав народу „чехо-словацького” й „карпато-українського” та проти нападу мадярського уряду на Словаччину й Карпатську Україну. Такий напад, каже він у телеґрамі, нарушує права чехо-словацької републики і карпатських українців та поломання прав Ліґи Націй, котра була заґарантувала місцеву автономію Карпатській Україні в нутрі чехо-словацької републики. Принявши арґументи Бенеша, можна подивуватися, що Бенеш не протестував колись проти захоплення Чехословаччиною українського Закарпаття, а ще більше, що він, будучи президентом Чехословаччини, навіть не попробував перевести в життя місцеву автономію Карпатської України, про котру він самий знає, що вона була ґарантована Ліґою Націй. Що позбавлення Карпатської України автономії є несправедливістю, можна признати, одначе яке право протестувати проти недання її має той, що був в чолі держави, котра цю обіцянку зробила і не виконала?

Бенеш старається далі переконати Ліґу Націй, що напад Мадярщини на Карпатську Україну є поломанням основних зобовязань, якого Ліґа не може толерувати без завдання Лізі дальшого приниження. Виходилоб, що як довго основні права карпатських українців ламала Чехословаччина під Бенешом, так довго престіж Ліґи Націй на нічому не терпів, а смертельна загроза Лізі заіснувала аж тоді, як Мадярщина стала допускатися таких річей супроти українців, яких здавна допускалася Чехословаччина під Бенешом.

Він апелює до президента Ліґи Націй не іґнорувати „цього нового злочину” проти інтернаціонального права; отже він самий іґнорує незаперечний факт, що якби інтернаціонального права не були мамали давнішими „злочинами” люди в роді Бенеша, то мабуть не булоб нині й нагоди протестувати проти „цього нового злочину”.

Тому українці зовсім не можуть почуватися до вдячности за оборону пана Бенеша, а можуть йому за неї подякувати словами: „Пане Бенеш, до чистої справи треба чистих рук”.

ПОЛЬЩЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЗВИЩ

Поляки винаходять щораз то нові способи, якби то прискорити спольщення Галичини. Першим і найпевнішим засобом уважають кольонізацію Галичини мазурами й основування польських шкіл навіть для кількох мазурят і жидиків та будову косцьолків. Та, видно, їм того замало, тож узялися карати священиків навіть за вписування назвищ у метрикальних книгах згідно з українською вимовою. Чи їм це багато поможе, то інша справа, бо коли напр. свідомого українця, скажім Ріпецького, впишуть Ржепецкі, від того галицьким полякам сили не прибуде. Хіба якийсь темняк дасть у себе вмовити, що він через те, що йому спольщили назвище, став уже поляком.

Зрештою польщення українських назвищ діялося здавендавна і сьогодні багато навіть свідомих українців мають спольщені назвища, як от: Лонкевич (з Лукевича), Венгжин (Угрин), Свенціцький (Святицький) і багато інших. Польщили не тільки уряди в старій Польщі, але і пізніші урядовці поляки. За австрійської влади в Галичині польщили навіть греко-католицькі священики, виховані в польському дусі. Вони напр. назвище Швець переписували на Шевц, Медвідь на Нєдзведь і т. д.

Свідомі того були наші батьки вже в 1848 році. І так письменник Рудольф Мох, оголошуючи вперше про появу своєї книжки, підписався ще Мех, а в дальших відозвах уже Мох.

Також Головна Руська Рада звернула увагу на спольщені назвища і 23. лютого 1849 року видала таку пересторогу:

„Бувало русини давали свої назвища руські на польський спосіб перекручувати і назвища наші руські писалися польським способом. Отже Головна Руська Рада перестерігає, щоб надалі русини своїх чесних назвищ руських і самі польським способом не перекручували і не давали собі так перекручувати. Про тих, котрим у письмах урядових назвища їх руські перекручено, тепер не говоримо. Тим тепер треба бути осторожними і їм пізніше дамо раду, як собі мають поступити, щоб їм назвище їх чесне руське було повернене. Але відтепер, щоб наші русини назвищ своїх польщити не давали, тому перестерігаємо. Також маємо перестерегти, щоб наші громади старалися, щоб надписи сіл, міст і доріг були також руські. Ніхто не може похвалити того, що зо збитків такі надписи досі болотом закидували або камінням розтріскували і псували. Алеж гадаємо, що коли ті надписи будуть також руські, то певно будуть з ними чесно обходитися”.

Відозва ця мала без сумніву добрі наслідки, хоч не без того, що й пізніше деякі священики, вписуючи назвища в метрикальні книги латинською мовою, вписували їх у польській вимові. Не розуміли того навіть деякі наші визначні вчені та підписувалися по українськи Огоновський, Студинський, Левицький, Ільницький, але вже по польськи: Оґоновскі, Студзіньскі, Левіцкі, Ільніцкі і т. д.

Коли би бодай у 1849 році всі наші священики пішли були за зазивом Головної Руської Ради, сьогодні польські суди не мали би підстав до засудів наших священиків. Так то помилки давніх священиків мстяться на теперішніх.

КАРТИНА З ЖИТТЯ ВАРШАВСЬКИХ „ВИЩИХ СФЕР”

Кримінальних процесів є немало і в Америці. Але, порівнюючи, їх у Польщі більше. Зокрема повно в Польщі процесів проти молодих українців за належання до ОУН. (Організації Українських Націоналістів) та проти тих, що старалися (!) їхати на Закарпаття для боротьби з мадярами в обороні цієї дорогої нам „Срібної Землі”.

Одначе сьогодня хочу подати звіт з карного процесу, якого головними акторами були члени вищих інтелігентних сфер Варшави, тих сфер, які мають безспірне в їх очах право до панування над ріжними „мнейшосцями” і таки над своїм сласним працюючим людом.

На сцені отсеї трагедії, що у вересні минулого року була відограна у Варшаві, виступають дві родини: одна адвокатська, друга інжинірська, зрештою близько посвоячені з собою.

Перед варшавським судом обвинувачено жінку адвоката, Юлію Кухарську, за замордування свого рідного брата Збігнева Ґершовского, інжиніра.

Підчас цієї розправи в травні цього року переслухано більше як 120 свідків, а були дні, в котрих по кілька годин відбувано розправу при замкнених дверях, тому, що обговорювано дуже драстичні фати з приватного життя головних акторів цієї трагедії.

Обвинувачена Ю . Кухарска походила з багатої родини Батько її дуже розпещував, мати її не любила, а вона маму просто ненавиділа. Самовільно, проти волі родичів, одружилася вона в дуже молодім віці з адвокатом Кухарским, людиною з дуже поганим характером, який з повним спокоєм підписував інших людей на векслях, між іншими і свого багатого шваґра, інж. Ґершевского. Переслухано як свідків кількох адвокатів і вони виставили йому якнайгірше свідоцтво.

І чоловік і жінка любили дуже широко жити. Кухарский мало що заробляв, отже його жінка промишляла на всі способи.

Вона мала гарну каменичку, але залягала з податками так, що залеглості виносили понад 12,000 злотих. Коли одного разу скарбовий урядовець старався перевести у них вдома екзекуцію, то вона хотіла застрілити себе. Одначе урядовець вирвав їй револьвер з рук, а тоді вона старалася отруїтись, але її відратовано

Щодо подружої моралі у тих „сферах”, зібрано підчас карної розправи багато матеріялів.

Важним для цілої справи свідком взагалі була довголітня кухарка Кухарских, Рафальска, перед якою обоє Кухарскі майже нічого не тримали в тайні. Одного разу оповідала їй Кухарска в присутності свого чоловіка, що її брат Ґершевский тому розводиться з жінкою, бо від неї набрався венеричної хвороби. На це заявив Кухарский, що і він сам набрався такої хвороби від своєї жінки, що є від обвинуваченої.

Коли раз інж. Ґершевский їхав автом з одною проституткою, вона обікрала його в авті на грубу суму. Переслухано також як свідка коханця Кухарскої, д-ра Водзіновского, дуже вродливого і кріпкого мужчину. Та підчас його переслухання оголошено розправу тайною.

Кухарска закидувала свому чоловікові, що її зраджує, а цей знову, що вона посилає свому коханцеві Водзіновскому дорогоцінні дарунки. І так післала раз йому велику деревляну писанку, а в ній була мошонка з золотими монетами та папіросниця.

Переслухано зрештою поручника Качоркевича, коханця Ґершевскої, яка вже з чоловіком не жила, і за якого збиралась виходити замуж. Очевидна річ, що і його переслухано на тайнім засіданні (розправі) суду.

Інж. Ґершевський мешкав при Львівській вулиці і Кухарска мала ключі до вінди і до заднього входу. Вернувшися з виправи на брата, казала вона кухарці ті ключі кинути до виходка, що та й зробила. Зрештою зараз по виправі вона виїхала до заміського помешкання Кухарских у Комарові.

Рафальска була свідком, як Кухарский питав своєї жінки: „**Дусьонтко** (як ніжно), чись ти то зробіла?”

Кухарска притакнула, а тоді Кухарский зловився за голову і почав говорити, що спадщина по Ґершевскім і так пропаде, бож убивник не може дідичити по замордованім

Багато свідчила проти Кухарскої ось така ще обставина: ще в липні 1938 р. дала Кухарска автоматичний револьвер свого чоловіка до направи Ціґенгіртові, що мав склеп з пальною зброєю. Яких два дні перед мордом вона відібрала той револьвер з направи і купила 6 патронів, бо акурат стільки містилось у тім револьвері. При ревізії знайдено в неї той револьвер, а з патронів власне один бракував.

Підчас слідства зпочатку думано, що Ґершевский сам себе вбив. Знайдено однак малу рану в затилку голови, а в цей спосіб самогубства не легко доконати. Стріляння в затилок — це улюблена метода большевицької Чеки. Ведуть пацієнта коридором, а зза вугла виходить чекіст і посилає кулю йому в затилок. Без великої паради і без великого проливу крови!

Один зо свідків - адвокатів зізнав про одну інтересну подробицю. Переглядаючи раз бібліотеку Кухарскої, завважив він книжку, написану Велсом, на окладинці якої був образок, що представляв людину, замордовану вистрілом у голову. Убитий сидів у фотелю за бюрком, а за ним стояв убивник з револьвером у руці. На це звернув свідок увагу ще слідчого судді підчас доходження.

Ґершовского забито 29. вересня мин. року, а в його календарику було записано, що власне того дня має в нього явитись його сестра Кухарска, котра правдоподібно телефоном зголосила свій прихід.

Суд, видаючи присуд на Кухарску, говорить між іншим ось що:

„В кабінеті при Львівській вулиці зійшлися в усталенім терміні Збіґнев Ґершовский і Юлія Кухарска. Вони не зійшлися на балачку як сердечні приятелі, хоч є такі близькі, але недовірчиві, неуступчиві й байдужні. З одної сторони молодший, багатий брат, а з другої — сестра, яка вже зійшла на сам край існування. Вона просить прихильности, представляє своє положення, може бути, що просить позички, що грозить самогубством, ужила вона вже останні арґументи і віддала свою долю в руки брата, який слухає і махінально бавиться пером. Нарешті падуть слова відмови, з котрих кожне є тяжке, мов камінь, що розбиває всяку надію. Вона поставила все на останню життєву карту і все програла. Злоба до брата піддає їй постанову. Під претекстом телефонічної розмови вона підходить до телефону, підносить слухавку, а, стоячи за фотелем, стріляє братові в голову. Один стріл з такого близького віддалення вистарчає: Юлія Кухарска забила брата.

„Тепер починає ділати інстинкт самозаховання. Треба не допустити до дзвонення телефону. Вона перетинає шнур, але чиж вона могла тоді це зрозуміти, що треба було перетяти кабель з містом, а не шнурок від слухавки?

„Треба відвернути підозріння від себе, треба зробити щось таке, що мало інший вигляд подій, ніж вони були дійсно.

„Вона забирає вбитому пулярес і вивертає кишені, щоб це виглядало на якийсь грабунок, а, виходячи, забирає брата ключ до дверей, щоб якнайпізніше стверджено факт убивства, а сама чимскорше виїжджає до Комарова”.

Суд прийняв, що її не йшло про спадщину по братові, лише, що вона це зробила з ненависти до брата, і вимірив їй як кару 15 літ тюрми. В Галичині дають за належання до ОУН 10 і 12 літ, звичайно молодим хлопцям і дівчатам.

І Кухарский був обвинувачений за те, що кинув підозріння на якогось панка, що вкрав їм 5,500 зл. Дістав він за те 1½ року тюрми. В Галичині недавно дістала 1 рік тюрми одна панночка за лист до свого любчика - студента, що його обовязком є їхати на Закарпаття борнити української землі.

Наш нарід неодно витерпів, то витерпить і це. Але такий процес, як цей, є ілюстрацією до того нечуваного зіпсуття, яке панує у високих багатих польських сферах.

Звичайно про такі речі не пишемо і такими брудами не займаємось. Але в тому випадку подаємо ці образи, щоб українці в Америці знали, якого маємо противника і з яко мораллю.

Іван С.

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА
В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.
Частина третя.

(102)

При всіх прикметах, питомих начальникові диких полків, Девлет-Ґірей мав у собі щось лицарське; в його души склонній до поезії, було пошанування для благородного і чесного, без огляду на те, що його вчинки часто суперечили тому пошануванню. Девлет-Ґіреєві при першім його пізнанні Кудеяра подобалося те, що Кудеяр не лакомився на вигоди й обіцянки, остався вірний християнськкій вірі і русскому цареві. Тоді Девлет-Ґірей цілим серцем полюбив Кудеяра. Але тепер, коли Кудеяр, прийнявши іслям, ліз, як кажуть, зо шкірою, щоби показатися татарином і старався вислугуватись ханові на шкоду русского народу, хан, хоч цінив услуги свого тат-аґаси, хоч дякував йому і хвалив його, то всетаки не мав для нього вже давнішого сердечного привязання.

Кудеяр став розпитувати оставленого в живих бранця про Москву: звідки можна ліпше дивитися на неї; а довідавшися, що найбільше відповідні до того Воробеві гори, велів йому вести хана з мурзами і прибічною сторожею на ті гори, обіцяючи за те відпустити бранця на волю. Провідник той московець, син боярський Орлов, мимохіть сповнив приказ. Ранком другого дня, 24. травня, орда явилася під Москвою і розтяглась довкола Замоскворіча аж до самого Коломенського села, а сам хан з мурзами і з Кудеяром виїхав на Воробеві гори. Кудеяр відпустив Орлова, приказавши татарам не зачіпати його.

Хан помістився в царськім двірці, у тім двірці, з котрого раз уже цар Іван дивився на пожар Москви, де, наляканий негодуванням народу, піддався волі попа Сильвестра. Тепер з того самого двірця кримський хан мав дивитися на другий пожар Москви. Його мурзам стали розбивати шатра. І Кудеярові розбили шатро на самім склоні гори і внесли в шатро його речі.

VI.

Покуса добра.

Вся Москва була як на долоні, на небі не було ні хмариночки; весняне сонце обливало світлом панівні над темно-сірою масою домових криш стіни церков, помальовані на біло, червоно, зелено, синьо; проміння його грало на золотих банях і хрестах; миготіла блискучою срібною лентою Москва-ріка, за нею, на схід яскраво зеленіли широкі луги передміськими оселями і дворами, темна дальше зелень лісів. Співали пташки; несвідома людської злоби природа кінчила свій звичайний празник весни. З вершка гори можна було думати, що на той празник зійшлася маса народу, яка вешталась тоді по московських вулицях.

Кудеяр дивився на той розкішний вид, який мав може за годину змінитися на страшний вид руїни. Кудеяр спішив сюди з ворожим бажанням налюбуватися загладою столиці, а тепер, проти його волі в серці його стало ворушитися те чувство жалю, яке він так задавив у собі, коли нещасна українка в Кримі пригадала йому на все страчену улюблену жінку. Кудеярові жаль стало Москви. Кудеяр стидався того чувства і всею силою своєї волі старався вбити його, але воно, зо своєї сторони, неначе добувало всіх сил, щоби поконати його. В уяві Кудеяра вперто ставав образ Насті. Він подивився вниз і побачив кримський двір: він згадав, як там він знайшов свою погиблу Настю; він глянув на далекий Данилів монастир і пізнав той ліс, де Настя з такою покірливістю пожертвувала йому свою дитину. Настя наче тепер говорила до нього: „Юрій! за що ти вбив дитину? Тобі ненависний був татарський плід, а тепер ти привів татарів на погубу народу християнського! Ти не дав мені охрестити дитину, а тепер сам вирікся Христа!”

Кудеяр прогнав від себе той влізливий образ, хотів тішити себе надією скорого пожару столиці, а Настя всетаки вдиралася в його уяву і говорила йому: „Юрію! Мене вбив гнобитель, а ти мстишся на невинних московцях; гнобитель розлучив мене з тобою на цім світі; я осталася вірна Христові, а ти відвернувся від Нього!... Юрій! Юрій! нам тепер вічна розлука! Ти сам не схотів бути зо мною!”

Могуча воля боролася з тою покусою добра, і ніяк не могла побороти її; вона брала на себе невідступний вид улюбленого колись єства і вривалася в серце, в мозок Кудеяра. Кудеяр кликав на поміч свою злість, насилуючи себе, удаючи сам перед собою, що бажає крови, знищення, пожарів, стонів, терпінь, нужди, — а йому було жаль Москви, жаль незвичайного множества народу, засудженого на погибіль під її руїнами. Нараз по всіх московських церквах задзвонили у дзвони: було свято Воскресення. Юрби народу плили в церкви, але не в святочних уборах йшли вони, щоб на радощах души славити торжество Спасителя; вони йшли готовитися на смерть і приймати смерть серед церковних стін від вогню і диму. Дзвін став різати, ранити, пекти Кудеярове серце. Знов появилася в його уяві Настя і говорила йому: „Чи памятаєш, Юрій, як, бувало, ти вчуєш той дзвін, здіймеш шапку і перехрестишся. А тепер — ти не смієш зняти своєї шапки і перехреститися! Чи памятаєш, як, з православним народом стоячи в храмі, тільки вчуєш, що читають про перемогу, зараз беш земні поклони і просиш Бога, щоб хрест святий переміг бісурманство, а тепер ти чуєш дзвін, та вже не входиш до церкви, а ждеш згуби християн від бісурман, яких ти спровадив на них!”

„Геть, геть!” — твердив сам собі Кудеяр. „Геть Настя! До чорта жаль! Геть християнство! Я музулманин, я не вірю в Христа, я не хочу знати Його. Мені треба християнської крови! Пожару! Диму! Смерти!”

Та все було даремне. Голос Насті роздавався в його души: „Юрій! Юрій! не будь упертий! Бог милосерний навіть для таких грішників, як ти: надінь свій хрест, утікай в Москву! гинь там разом з православним народом. Бог простить тобі!”

А Кудеяр усетаки не піддавався тому голосові, Кудеяр усетаки змагав до злого, до погуби християнства — мало того: до заглади людей усіх без розбору.

Воздух став ворушитись Тишина нарушилась, піднимався вітер, природа готовилась помагати злобі Кудеяра. А голос Насті взивав дальше його душу, тяг її за собою. „Скоріше! скоріше, квапся. Пізно буде, бачиш, який вітер: запалає Москва — не пройдеш; жалуватимеш, не вернешся. Юрій, Юрій! Спіши до мене, спіши! Коли любиш Настю, йди до Насті. Вона недалеко, ти пройдеш до неї через вогонь, що знищить православну столицю, дійдеш до неї, коли добровільно згинеш з православними людьми”...

Кудеяр не подавався; йому давило груди, стискало горло; він дрожав на цілім тілі; його ноги, мимо його волі, уносили його з місця. Кудеяр подавався.

(Далі буде).

НЕДІЛЯ, 18. ЧЕРВНЯ.

Українська програма на Світовій Виставі зачнеться у 6. годині пополудні. Програма відбудеться на площі, що називається Court of Peace

УВАГА! ДІТРОЙТ ТА ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ПЕРШИЙ
Український Лемківський День

відбудеться

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 18. ЧЕРВНЯ 1939 Р.
ARCADIA PARK, Telegraph and Wyck Road

Початок у годині 12. вполудне. — **Вступ 25 центів.**

Ввесь дохід на ранених Січовиків Карпатської України.

Вразі непогоди відбудеться Український Лемківський День в У. Н. Домі, 4655 Мартин улиця.

Хто співчуває бодай трохи нашим раненим героям, нехай прибуде на це свято та причиниться до доброго діла.

ПРОГРАМА

2:00 година пополудні—Панахида за погибших героїв Карпатської України, яку відправить о. С. Побуцький в асисті інших священиків.
2:30 година пополудні—Отворення Українського Лемківського Дня адвокатом Іваном Кузем.
2:40 година пополудні—Привітання Комітетом Дня з бандою поодиноких організацій та складання жертв на ранених січовиків та збігців Карпатської України.
3:30—4:00 год. пополудні—Перерва.
4:00 година пополудні—Концертова програма. Виступлять: 1—Хор Українського Робітничого Дому під проводом дириґента П. Сікорського. 2—Банда Американських Ветеранів з Дірборн. 3—Скавти під проводом п. Евгена Драґінди. 4—Діти зі Школи на Клиперт під проводом Сестер Служебниць. 6—Члени Організації Чорноморської Січи і Союзу Гетьманців Державників. 7—Редактор „Народнього Слова", п. Матвій Хандога.
5:00 година пополудні—Контест популярности. Вибір „України", „Карпатської України", „Лемківщини". Пан Микола Кіптик, акшенер; Іван Форись, помічник.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Відчит К. Лисюка про Карпатську Україну.

В суботу вечором, 3 червня ц. р., заходом Комітету Відділів У. Н. Союзу відбувся в Карпатіен Гол на 6 вул. в Ню Йорку відчит п. Калини Лисюка, що недавно вернувся з Европи, де в часі відомих трагічних подій перебув у Хусті, в Карпатській Україні. Переводив вічитом Е. Ляхович, предсідник Комітету, а секретарював П. Кучма.

Предсідник представив чисельно зібраній публиці п. Лисюка і додав, що він говоритиме те, що бачив, без ніяких закрасок, не пропускаючи тих подій, що одушевляли його, а також тих, що йому не були до вподоби. Минула громадянська діяльність пана Лисюка, а також факт, що в знаних подіях у Карпатській Україні він утратив рідного сина, є достаточною запорукою, що з його уст почуємо всесторонній опис і мужню правду.

І дійсно, в тригодинному відчиті приявні ту мужню правду почули. Пан Лисюк говорив безпристрасно, спокійно, критикуючи те, що вважав потрібним окритикувати, і підносячи те, що було гідне похвали. Свої висновки він ілюстрував фактами. Стверджував, що в Празі скаржились деякі українські старшини, що хотіли брати участь у формуванні збройної сили Карпатської України, але їх чомусь команда Січи не приймає, бо волить місцевих людей. Ґоворив також, що деякі із старшин Карпатської Січи не стояли на висоті свого завдання, бо не мали фахового військового вишколу. Але були серед них і такі, що дуже добре вивязувались із своїх обовязків і це вони заважили на тім, що опісля, у збройнім конфлікті Карпатська Січ виявила таке блискуче геройство, про яке із пошаною та захопленням говорили приявні там чужинці, між ними американська журналістка Ен МекКормик.

Прибувши до Хусту, п. Лисюк відразу відчув, що станув ногою на українську землю, яка щойно увільнилась від гнету і на кожному кроці гарячково працює, щоб надолужити втрачене. Настрій серед верхів і низів був знаменитий. Не лиш інтеліґенція, але селяни і селянки, продавчиці на ринках, малі діти — всі з захопленням говорили про нову владу, про Україну і з глибоким чуттям здоровили себе націоналістичним привітом „Слава Україні". Це не були пусті фрази, тільки слова, що випливали з глибини душі.

Відвідуючи урядові бюра, міністерства, п. Лисюк завважив убожество. Беручи під увагу вбогість краю і довговікове використування чужинцями, це зовсім зрозуміле. Крім чеської бюрократії, що немов ґалапаси множилась і товстіла на українськім орґанізмі, було чимало жидів, що мали свої сильні орґанізації і нещадно використовували селян економічно. Селянин не міг продати своїх продуктів вище від тої ціни, яку накладав якийсь місцевий жид. Бо внаслідок порозуміння між жидівськими купцями в іншому місці давали йому менше ніж вдома.

Серед чисельних українських урядовців і міністрів п. Лисюк відвідував премієра Волошина, який зробив на нього враження поважної, зрівноваженої і розсудної людини. А. Волошин на все дивився тверезо, передбачав події, та супроти деяких з них був безсильний.

Зближались траґічні дні в Карпатській Україні. Команда Січи довідалася, що чехи хочуть її роззброїти. Деякі старшини були за те, щоб не викликувати конфлікту з чехами. Інші були іншої думки. Та коли чехи окружили команду Січи, спонтанно вивязалась боротьба, в якій брали участь повзи і скоростріли. Дім команди був страшенно знищений. Січовики охоронялись тими великими паками старої одежі, що прийшли були від американських українців. Ця одежа, говорив п. Лисюк, у дечому була непридатна для місцевого населення, яке не привикло ходити в шовковім одінні. Та ці пакунки, не передбачено ніким, відіграли дуже важну ролю бойової охорони Січовиків і опісля як перевязки для ран. Чехи поводилися з українськими раненими і полоненими брутально. На його очах застрілили одного, що вийшов з піднесеними руками, щоби піддатись. П. Лисюк знаходив по вулицях тяжко ранених Січовиків, яким чеські санітарі відмовляли помочі, а навіть не дозволяли подати води. Між чехами й українцями панувала велика ненависть. Січовики давали приклади великого геройства. Один Січовик захопив почту і' роззброїв сімох чехів. Інші в числі кількох витримували годинами проти великого числа чехів і проти їх повзів.

Чеська армія, здеморалізована сильним опором Січовиків, почала масово опускати Карпатську Україну і розїздитись на ріжні сторони. З нею на автах і возах тягнулись чеські урядовці зо своїм дорібком.

В тім часі зібрався на наради перший український сойм, якому чехи передтим не давали зібратись. Це було історичне зібрання, яке п. Лисюк узяв на фільму. Настрій був дуже поважний. Не було гістерії, ні хвилювання. Мовчки всі позабирали місця і з великим достоїнством та повагою премієр Волошин відкрив засідання. На нім ухвалено самостійність, вибрано премієра Волошина першим президентом вільної Карпатської України й ухвалено багато інших законів. По обличчі всіх учасників спливали сльози. Бо в той час прийшла була вістка, що мадяри наступають на Карпатську Україну. Проте А. Волошин продовжав наради з найбільшим достоїнством, начеб нічого не сталось. Всі відчували, що це лише геройський жест, яким нарід Карпатської України підкреслює свою вічну волю жити самостійним життям.

Після цього в Січі повстало гарячкове приготування до війни з мадярами. В багатьох частинах наступила реорґанізація, зміна командних складів. Настрій у Січі був геройський. Не звертаючи уваги на далеко чисельніших і далеко краще озброєних ворогів, Січовики рішені були боротись до загину. Вони й боролись до загину, до останнього стрілу. Колиж опісля декого із них зловили мадяри і роззброєних розстрілювали, то кожний із них умирав з окликом „Слава Україні" на устах.

П. Лисюк сказав, що бачив уже неодно в попередніх війнах. Але такого геройства ще не бачив. Це щось неймовірне. Молоді покоління, говорив він, багато переросли нас. Ми вже їм не дорівнюємо. Коли ці покоління дістануть зброю у руки на всіх українських землях, то ніяка пекольна сила не поконає їх. Якби український нарід у Карпатській Україні був мав бодай одну десяту частину тої зброї, яку чехи так соромно, без одного стрілу, віддали німцям, то вони булиб оборонили свій край перед мадярською навалою, не звертаючи уваги на її чисельну перевагу.

Коли прийшли мадяри до міста, розпочались масові розстріли українців. Мадяри арештували всіх видніших українців, в тюрмі тяжко побивали їх, а опісля розстрілювали. Він сам був арештований мадярами, сидів разом з іншими арештованими, тяжко змасакрованими, українцями. Обличчя тих українських вязнів від мадярських побоїв представляли одну напухлу рану, де не можна було розріжнити уст, носа, рис. Усіх їх накінець розстріляли мадяри. Всі вони перед розстрілом дали оклик „Слава Україні". П. Лисюка по довших допитах випустили на волю, завдяки заходам американського консуля.

П. Лисюк говорив три години і, зрозуміло, за той час сказав далеко більше цікавих речей, ніж тут можна передати.

Накінець відбулися запити і відповіді. Із важніших відповідей п. Лисюк сказав: Геройські, гарні, підбадьорюючі події в Карпатській Україні страшенно переважають помилки і недомагання. Зле роблять ті, що добачують там лише погані сторони.

„Народна Воля" зле робить, що обороняє чехів, а вину за невдачі спихає на своїх. Чехи і їх командант Прхала поводились у лайдацький спосіб як перед конфліктом так і підчас нього.

Про відчит п. М. Бойчука сказав, що не чув його, але з того, що вичитав у чужинецьких ґазетах, виходить, що Бойчук у своїх відчитах зле представляє справу в Карпатській Україні. Тим він наробив своїй суспільности лиха. Колиж чужі ґазети не подали про його відчит правдивих звідомлень, то він повинен був це спростувати. Зо словами, говорив п. Лисюк, треба обходитись обережно. Хто не вміє з ними обхидитись, не повинен братися за те діло. Бо, представляючи справи в пригніченому дусі, він викликає серед людей зневіру до себе і до своєї нації.

Дякуючи за такий гарний відчит, предсідник сказав, що серед таких напружених і наглячих подій, як ті, що діялись у Карпатській Україні, мусіли траплятись і помилки. Це цілком зрозуміле. Навіть колиб ніхто не їздив там і не говорив нам про це, то й тоді можна було наперед знати, що помилки мусіли діятись. Вони діються серед усіх народів. Та якіж ті помилки дрібні в порівнянні з добрими сторонами! Висвітлюючи їх, п. Лисюк зробив дуже корисну роботу. Предсідник також сказав, що п. Лисюк привіз з собою з Карпатської України дуже цікаву фільму, яку буде скоро висвітлювати.

Переведена збірка принесла $82.09, які по відтягненні видатків за салю й оголошення будуть вислані на ранених і втікачів з Карпатської України.

Відспіванням „Не пора" закрито віче.

Петро Кучма, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Виступ співака Голинського.

До нас загостив п. Михайло Голинський на День Памяти (Меморіял Дей), 30-го травня б. р. День вдався надзвичайно гарячий. Мало хто сподівався, що буде багато цікавих послухати концерту. Одначе, як на гарячий день, то цікавих було багато.

Пан Голинський почав піснею „Зелені гори" Вол. Балтаровича, бож співак живе в горах Карпатах тай виховався недалеко гір. Пісня в нього виходить чисто і дзвінко. Слухач одушевляється не лише його приємним і сильним тенором, але також любується у грі слів пісні, бо співак відзначається прекрасною дикцією. Слухач розуміє кожне слово пісні. Мені найкраще подобається пісня „Ой, козаче мій" Михайла Гайворонського. Публика викликує співака повторити цю пісню.

Всіх пісень співав пан Голинський 14; з них тільки дві оперові італійською мовою. І усе добре, бо ми тут жаждемо нашої пісні, що пориває нашу душу і нагадує нам Рідний Край.

Цілий концерт непомітно втоми в нашого співака. До кожної пісні він підходить з тою самою завзятістю і замилуванням. Кожна пісня виходить у нього славно і героїчно. Закінчив співак свій концерт „Довбушевою піснею" Вол. Балтаровича. Ця пісня вийшла в нього і ніжно і могучо, бо співак, як ґуцул, відчуває цю пісню кожним своїм нервом. Він вливає в неї свою душу. Пісню виконав при сопілці, щоб надати їй природнє тло. Концерт скінчився, але публика, спочена до рубця, не дуже радо лишає салю. Кожний хоче поділитися враженням з концерту.

По концерті мене дуже цікавить, як пан Голинський зміг покінчити студії в Італії. Звідки грошей узяв? Як селянський син, не мав відки дістати готових грошей; треба було вчитись і заробляти. Це для нас, американських українців, приємно знати, бо такий спосіб у нас найбільше практикується незаможними студентами. Завзятий гуцул — „гі ворк гіс вей тру".

Родився п. Голинський у селі Вербівці, повіт Городенка. Тепер жиє в Дорі коло Яремча у своїй власній віллі, що називається „Мирослава", як його донечка. По українсько-польській і українсько-московській війні, в яких він брав участь, виїжджає до Італії і там своїми силами кінчить співацькі студії. Професор любив його і висилав на ріжні концерти по Европі. З таких концертів утримувався в школі. По укінченні школи відїхав в Україну, де здобув велику приязнь наших людей. Своїм співом по українських містах здобув собі велику славу. Навіть запрошують його співати до Москви до московської опери. Пан Голинський годиться їхати до Москви, але як твердий гуцул, годиться співати лише по українськи. Таким домаганням зробив сенсацію. Щоби піти нашому співакові назустріч, директор опери мусів на це дістати окремий дозвіл від тодішнього комісаря освіти, Луначарського. Побоялись української пісні, хоч пару днів пердтим одна латишка без жадної перешкоди співала по свому. За це москалі не заплатили йому $11,000, як виїздив з „раю" советів. Багатий і великий край Советів затримав гроші українському співакові, щоб хоч тим пімститися на нім за українські пісні.

Артист п. Голинський співав у російських, польських і німецьких операх, але виступав лише як українець. І за це ми гордимося ним. Гордимося тим селянським сином, що, добившися світової слави, не забув за свій великий нарід, що нагородив його таким гарним талантом. Співак Голинський є живим приміром для всіх наших „малоросійських артістов" або „малопольських співаків".

Співак Голинський, це гордість українців. Кожна громада в Америці повинна влаштувати концерт, щоб кожна наша дитина почула Голинського, бо такі люди як Голинський скріпляють любов і привязання до України. Філядельфійські українці ще раз запросять п. Голинського заспівати українські пісні в осени.

Для багатьох з нас буде добра нагода почути голос п. Голинського підчас Українсько Дня на Світовій Виставі в Ню Йорку в неділю, 18-го червня б. р.

Теодор Свистун.

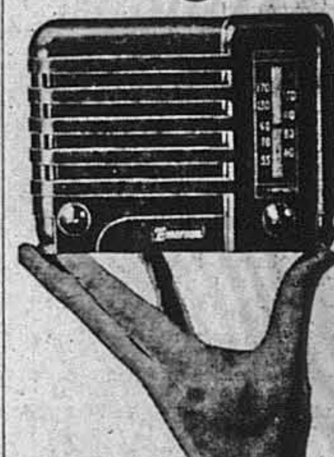

БЕЛЬҐІЙСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК.

Ґраф Моріс Ліпенс, бельґійський міністер внутрішних справ та бувший ґубернатор Конґа, приїхав до Америки, щоб офіціяльно відкрити бельґійський павільон на Світовій Виставі в Ню Йорку.

ДРУГЕ РАДІО ДЛЯ ВАШОГО ДОМУ

ГРАЄ ВСІ СТАЦІЇ — КОШТУЄ ЛИШЕ 6.95

EMERSON

"EMERSONETTE"
EMERSON MODEL CF-255
$6.95

At last — a PRACTICAL radio small enough to fit in the palm of your hand! The "EMERSONETTE" is a guaranteed product of the styling and engineering efficiency which has made Emerson Radio famous through the world. AC-DC — Plays Anywhere.

RADIO and PHONOGRAPH COMBINATIONS

EMERSON No. BM-216
$19.95.
MODEL BN-216 — $24.95.

5 Tubes AC. American Broadcasts and Police Calls. Electro Dynamic Speaker. Built-in Antenna. **Phonograph:** Constant Speed AC Electric Motor. Crystal Pick-up. Tangential Tone Arm. Plays 10-inch and 12-inch records. Hand-rubbed wolnut finish cabinet.

В Сурмі найдете великий вибір Радій, Комбінацій, також рекордів, нот і т. д.

Дістанете даром книжку про Світову Виставу. Зайдіть або пишіть: 130,-

SURMA
325 E. 14th ST., NEW YORK
(між 1. і 2. Евеню)

З НАГОДИ СВІТОВОЇ ВИСТАВИ В НЮ ЙОРКУ

У НЕДІЛЮ 18. ЧЕРВНЯ 1939 Р. (SUNDAY, JUNE 18, 1939)

від години 6. до 9. ввечір

У СТАДІОНІ COURT OF PEACE НА ВИСТАВОВІЙ ПЛОЩІ WORLD'S FAIR GROUNDS

ВІДБУДЕТЬСЯ ДАВНО ВИЧІКУВАНИЙ

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ ДЕНЬ

ПРОГРАМУ ВИКОНАЮТЬ ТАКІ СИЛИ:

1. **Український Народній Хор з 500 хористів** під управою **проф. д-ра Олександра Кошиця;** з хором виступить соліст **Петро Ординський.**
2. **Танковий Ансамбль,** складений із кількох груп, що обіймають разом **500 танцюристів** під артистичною управою **Андрія Кістя;** разом **1000 осіб в українських костюмах.**
3. Світової слави тенор **Михайло Голинський.**
4. Десятьлітня чудо-скрипачка, **Донна Ґресько** з Вінніпеґу, стипендистка Американської Музичної Академії. — Супровід фортепіяновий: **панна Віра Стеткевич.**
5. **Запрошені визначні американські промовці.**

До танців приграватиме орхестра **проф. Петра Чарковського.**

Вступ на виставову площу: Для дітей до 14 літ 25 ц., для старших 75 ц. Вступ на українську програму безплатний. Сидячих місць 10,000, стоячих 100,000. **Програма відбудеться без огляду на погоду.**

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО АМЕРИКИ: Громадною участю у виставі в часі української програми заманіфестуй свою солідарність із культурним виступом молодої ґенерації українського роду!

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКЕ ВИСТАВОВЕ ТОВАРИСТВО.

УВАГА! УКРАЇНЦІ АМЕРИКИ і КАНАДИ! УВАГА!

З нагоди світової вистави в Ню Йорку відбудеться в неділю, 18. червня 1939

„Українсько-Американський День“

на виставовій площі (World Fair Grounds)

Тому Українці, котрі прибудуть на сей „Український-Американський День“ до Ню Йорку, а хочуть засягнути інформацій щодо світової вистави, як рівнож виміни канадійських долярів на американські, прошу загостити до УКРАЇНСЬКОЇ РЕСТАВРАЦІЇ під назвою

"LUCKY OPEN KITCHEN"

33 — 3rd Avenue, Cor. 9th Street, near Wanamaker's

де можете дістати здоровий харч по приступних цінах, як рівнож свіже пиво

РЕСТАВРАНТ ОТВОРЕНИЙ ДЕНЬ І НІЧ!

За чесну обслугу ручать

Браття ІВАН і АНДРІЙ ҐЕЛЕТІЙ

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270., відбудуться в четвер, 15. червня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Довгуючі члени мають вирівняти свої залеглости, бо наступного місяця відбудуться піврічні збори і треба здати справоздання. Є справи до полагодження, тому проситься всіх членів прийти на збори в означений час. — М. Баран, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Єдність, від. 163., відбудуться в пятницю, 16. червня, в годині 8. ввечорі, в Клюбі Горожан. 847 Н. Френклин ул. Взиваємо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до порішення. — уряд.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Піврічні збори Сестр. Любов, від. 37., відбудуться в пятницю, 16. червня, точно в годині 7:30 ввечір, у У. Н. Домі. Обовязком кожної членицi бути на тім мітингу на означений час і вислухати справоздання секретарки і контр. комісії за минулих 6 місяців. Довгуючі мають вирівняти свій довг, бо в противнім разі будуть виключені. Є справи до вирішення. Нових члениць приймаємо без вступного до Сестрицтва і У. Н. Союзу. Ще раз проситься приходіть усі на збори, бо є під карою. — Анна Заграничнa, предс.; А. Огар, кас.; Е. Карпаш, секр.

ЛОРЕЙН, О. Піврічні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 50., відбудуться в неділю, 18. червня, в годині 1. пополудні, в гали 2545 Іст 33. Стр. Проситься членів прийти на ці збори. Контр. комісія здасть справоздання з 6 місяців діловодства нашого Товариства. — М. Шемичик, секр.

КЛИВЛЕНД, О. Місячні збори Сестрицтва Н. З. П. Д. Марії, від. 112., відбудуться в неділю, 18. червня, в гали церковній, в годині 12., зараз по Сл. Божій. Проситься всіх члениць зійтися на збори, бо будуть важні справи, як справа звіту з великого пікніку. Також пригадуємо довгуючим, щоби не забули за свій залеглий довг. Просимо конечно вирівняти на цих зборах, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Марія Ліска, предс.; Катерина Ґабрівська, фін. секр. Софія Лазука, кас.; Домініка Романович, рек. секр.

ИСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Піврічний мітинг Бр. св. Михаїла, від. 308., відбудеться в неділю, 18. червня, в годині 1. пополудні, в У. Н. Домі, 1020 Норт 9. вулиця. Проситься всіх членів явитися на цей мітинґ. — Іван Селяник, предс.; Петро Івасишин, секр.; Йосиф Зіомбра, кас.

ГАМТРАМК, МІШ. Місячні збори Тов. Згода, від. 20., відбдуться в суботу, 17. червня, в 7:30 ввечір, в Українській Хаті на Ґрейлінґ ул. Товариство ухвалило через 3 місяці літньої пори й гаряча дати нагоду членам відійти на свіже повітря в неділу. Тому збори будуть відбуватися в суботу ввечір, в першу суботу по пятнацятім кожного місяця. Проситься всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — Дм. Білик, предс.; Н. Триш, рек. секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Збори Сестр. Благовіщення, від. 125., відбудуться в неділю, 18. червня, в год. 12:30 сполудня, в гали при Оклей і Райс ул. — А. Куропась, предс.; Р. Сидорик, кас.; І. Подола, секр.

АКРОН, О. Піврічні збори Бр. Сош. св. Духа, від. 295., відбудуться в неділю, 18. червня, в год. 1:30 пополудні, в гали церковній, ріг Вашинґтон і Абел ул. Пожаданим є прибуття кожного члена, бо є деякі справи до полагодження і обговорення справи пікніку, котрий відбудеться вже 25 червня. — М. Філяс, предс.; О. Цепко, кас.; В. Пулк, секр. 133 E. Mapledale Ave.

СТ. ЛУІС, МО. Піврічні збори Тов. св. Володимира Вел., від. 179., відбудуться в неділю, 18. червня, в годині 1. пополудні, в гали Народ. Дому, 1523 Гікори вул. Проситься всіх членів прибути на збори, де буде кілька важних справ до вирішення. — Д-р Н. Клим, голова; Мих. Кульчицький, кас.; Мих. Паращак, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Збори Тов. ім. Івана Франка, від. 103., відбудуться в суботу, 17. червня, в годині 7. вечором, в церковній салі, 1231 Скат Стр. Проситься всіх членів і члениць прибути на означений час; маємо багато справ до полагодження. Довгуючих членів проситься пзийти й вирівняти свої місячні вкладки. Кожний член має явитися на збори по вашій членській ухвалі. — Т. Танін, предс.; П. Стецик, кас.; Т. Барсук, секр.

КАНЗАС СИТІ, КАНЗ. Піврічні збори Бр. св. Володимира, від. 323., відбудуться в неділю, 18. червня, в годині 2. пополудні, під ч. 38 Савт 5. вул. Проситься всіх членів прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. — Василь Феден, предс.; Теодор Боруцький, кас.; Дмитро Кархут, секр.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

Між жидівськими комбатантами.

— Пане поручник! В часі війни ви врятували мені життя.

— Не пригадую собі нічого такого.

— Ви втікали, а я за вашим прикладом.

Саботаж.

На подвірю в одному совєтському колхозі стрінулися два когути.

— А як там твоя жіночка? Щось давно вже її не бачу?

— Зносила замало яєць, тому її зарізали за систематичний саботаж.

НАЙКРАЩИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ГОТЕЛЬ

ПО ДОРОЗІ НА СВІТОВУ ВИСТАВУ В НЮ ЙОРКУ

Tannersville Inn — Tannersville, Penna. — In the Heart of the Poconos

НЕ ПОМИНІТЬ ВСТУПИТИ НА ОБІД, ВЕЧЕРУ або ПЕРЕНОЧУВАТИ

У TANNERSVILLE INN

У TANNERSVILLE, PA.

У ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКИХ ГОРАХ ПОКОНО

ПРИ РУТІ „БОСІВ“ ҐРЕЙҐАВНД і МАРЦ.

СМАШНІ СТРАВИ ДОМАШНЬОГО ВАРЕННЯ. — ВИГІДНІ КОМНАТИ ПОДЕННО АБО ПОТИЖНЕВО. — ПРИСТУПНІ ЦІНИ.

ВЛАСНИК УКРАЇНЕЦЬ

М. МАСЛЯК.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. Я., Клівленд, О. — Про ту „пошесть“ уже було стільки згадок, що кожний уже міг виробити собі свій погляд на цю справу. А це головне. Тому злишним далі про це писати. Неґативного тепер так багато, що аж жах збирає, коли поглянете на деякі наші часописи, що вони пишуть і якою стравою годують громадянство. Тому хай буде хоч у нас краще.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

На ранених Січовиків.

Гром. Тарас Шпікула переслав через Обєднання $5.50 на ранених Січовиків Карпатської України. Ті гроші зложили члени від. 221 У. Н. Союзу. Жертвували по $1: М. Леськів, О. Любас, І. Лісняк, І. Будин, Д. Пітух; М. Багрій 50 ц.

—o—

ШІКАҐО, ІЛЛ.

На ранених Січовиків.

Гром. Петро Дідик переслав через Обєднання $22.40 на поміч раненим Січовикам Карпатської України. Ці гроші лишились із загального протестаційного віча проти Польщі в Шікаґу.

НАХІД ЩУРІВ.

В зимовому сезоні, коли на побережжі Англії гуляв буревій, трапилася, на одній англійській вулиці, Мейдмен, цікава сцена. На цій вулиці направляли підземний канал, звідки нараз почали вибігати щурі у такій великій скількості, що всі мешканці сусідніх домів не могли їх ні спинити ні повбивати. Щурі зачали вдиратися до домів крізь двері і вікна. Між дітьми і жіноцтвом повстала паніка, тимбільше, коли один щур скочив одній жінці на шию. Треба було покликати поліцію, яка мусіла щурів стріляти. Щойно по довгій облозі щурів вдалося загнати їх назад до каналу. Щурі покусали неодну особу і були причиною кількох істеричних атак. Причина їх появи була в тому, що лондонський канал був безпосередньо звязаний з підземельними ходами, що виходили в море. Щурі втікали підчас бурeвію до міста.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ДО СТАРОГО КРАЮ

їдете скоро й приємно нашими популярними паровими кораблями:

BREMEN • EUROPA

COLUMBUS

NEW YORK • HAMBURG

HANSA • DEUTSCHLAND

Спеціяльні поїзди заїжджають вдовж кораблів „Бремен“ і „Европа“, в Бременгафені, та гарантують вигідну подорож до всіх головних міст у старому краю.

Також знамениті залізничі получення з Бремена й Гамбурґа.

Ми вам поможемо дістати гостинні й іміґраційні візи для ваших европейських свояків.

Дайте своїм кревним в Европі відвідати вас в Америці.

ЗНИЖЕНІ ЦІНИ НА ПОДОРОЖ ОКЕАНОМ В ОБА БОКИ

Туристичною й Третьою Клясою важні на літні й осінні виїзди до Европи й з поворотом.

Побут обмежений до чотирьох тижнів.

Близших інформацій дасть вам місцевий аґент або

HAMBURG-AMERICAN LINE

NORTH GERMAN LLOYD

57 BROADWAY, NEW YORK.

Скандал.

До ресторану вбігає дуже схвильований добродій. Підходить до прилавку і каже:

— Прошу три горівки, але скоро, бо я боюся скандалу!

Кельнер наливає скоро, гість випиває, каже собі дати закуску і каже:

— Тепер уже скандал недалеко.

Кельнер зацікавлений питається, що це за скандал?

Гість: Зараз побачите, нехай тільки прийде господар і скаже собі заплатити, бо я не маю ні цента.

—o—

Змінений комплімент.

— Чи це правда, що ви посміли мене назвати дурною гускою?

— Звичайна качка!

ВИПРОДАЖ

Красні Гуцульські Деревляні Вироби, які мали бути на Світовій Виставі, як Красні годинники з Тризубом виложеним по середині, красні попелнички (ash tray), Термометри, Деск Сети (у 4 кавалках), Ручки до пер, малі Брошки для женщин і т. і. Красні деревляні річи. Замовлення шліть до: 136-40

PETER MARTINUK,
12011 — 14th Road,
College Point, L. I., N. Y.
(Близько Світової Вистави)

ГІРСЬКИЙ ЧАЙ НА ГРУДИ

(PECTORAL)

Це славне европейське природне средство припоручують передовсім тим, що терплять на впертий КАШЕЛЬ і ЗАДУХУ. Ціна $1 за пакет. Посилайте замовлення до:

Mrs. GRETA LESKOVAR
507 E. 73rd St., New York, N.Y.

Д-р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
- Аналіза крови для подружого свідоцтва.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST.,
NEW YORK CITY. Room 14.
Gramercy 7-7697
Офісові години 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуги.
X & Флюроскоп.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ і АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжниці, як далеко поза Нюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга щира і чесна. — Office:
883 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Ундертейкер заряджує погребами по ціні так низькій, як $150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150
Telephone: Gramercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

(3)

Спайк і Трол, разом з кількома своїми чорними слугами розбили табор і сіли спочивати. Чорні були чогось схвильовані і нишпорили щось у мураві. „Ті чортяги налякані на смерть“, заговорив Спайк. „Вони такі залякані тому, що це край людоїдів“, додав знов Спайк. Але Трол далі мовчав. Він був заглиблений у думках. Очі його дивились на пакунок.

У тім пакунку містились дорогоцінні камені. Вкінці Трол собі заговорив: „Я також заляканий, і то порядно. У тих каменях є якесь прокляття. Я чую це“. „Це „прокляття“ варте шість міліонів фунтів стерлінґів“, заговорив Спайк. „Задля того варт неодно перенести“. Та по хвилі він знов додав: „Але мене журить Тарзан більше, ніж ті камені. Це твердий чоловік“.

„Ще і який твердий“, втрутив Трол. „Щобільше, він нам виразно сказав, що колиб ми пробували вчинити щось погане, то він нас дістане під землею“. Оба вони глибоко задумались, маючи на увазі погрозу Тарзана. Втім вони почули рев льва. Оба затряслись, а Трол сказав: „Страх збирає в нетрах без стрільби. Луком льва ні слона не вбєш“.

Зближався вечір. А в ночі нетри далеко небезпечніші ніж у день. Нагло один із чорних слуг закричав: „Бвана, гляди!“ Оба повернули голови в той бік, куди показував чорний. Вони побачили на певній віддалі гурт чорних вояків. Ці чорні вояки йшли у їх напрямку. Спайк і Трол завмерли в мовчанці. Оба не знали, що тепер починати.